

Vergaderjaar 2015–2016

33 173

Prestaties in de strafrechtketen

Nr. 9

BRIEF VAN DE MINISTER VAN VEILIGHEID EN JUSTITIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 19 oktober 2015

Hierbij bied ik u de jaarlijkse publicaties «Criminaliteit en rechtshandhaving 2014» (hierna: C&R) en «Resultaten van de Nationale Veiligheidsindices 2014» (hierna: NVI) aan¹.

Criminaliteit en rechtshandhaving 2014

In de C&R 2014 worden ontwikkelingen beschreven van 2007 tot en met 2014. De publicatiereeks beoogt ontwikkelingen in en samenhangen tussen criminaliteit en rechtshandhaving, alsook «Nederland in internationaal perspectief» en «kosten van criminaliteit», periodiek en systematisch in kaart te brengen. De publicatie biedt statistische informatie ter ondersteuning van de beantwoording van vragen op het gebied van criminaliteit en rechtshandhaving en is bedoeld als statistisch naslagwerk. De C&R is een coproductie van het WODC, het CBS en de Raad voor de rechtspraak. De voorliggende editie is een sterk ingekorte uitgave ten opzichte van de afgelopen jaren, in de vorm van verkorte teksten, kernstaten en enkele figuren. De onderliggende gegevens zijn zoveel mogelijk behouden en zijn enkel online beschikbaar in Excelvorm, en te raadplegen via de websites van het WODC en CBS, met daarin ook gegevens van vóór 2007.²

Enkele belangrijke bevindingen van de C&R 2014

C&R 2014 schetst onder meer de volgende ontwikkelingen:

- 1 op de 5 Nederlanders van 15 jaar en ouder is in 2014 slachtoffer geweest van veelvoorkomende criminaliteit. Dit is iets minder dan in 2013.

¹ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl

² Deze tabellen zijn op de websites van WODC en CBS te vinden: <http://www.wodc.nl/onderzoek/cijfers-en-prognoses/index.aspx#paragraph1en>
<http://www.cbs.nl/nl-NL/menu/themas/veiligheid-recht/publicaties/publicaties/archief/2015/2015-criminaliteit-rechtshandhaving-2014-pub.htm>

- Het aantal door de politie geregistreerde misdrijven nam in 2014 opnieuw af tot 1 miljoen misdrijven, 7% minder dan in 2013. Het afgelopen decennium daalde de geregistreerde criminaliteit met een kwart.
- De dalende trend bij de ondervonden delicten volgens de slachtofferenquêtes en de politieregistraties is te zien in de meeste andere (westerse) landen.
- Het Openbaar Ministerie handelde in 2014 bijna 222.000 zaken af, ruim een vijfde minder dan in 2007. Die daling is vooral te verklaren vanuit de autonome daling van de geregistreerde criminaliteit. De helft van die 222.000 was een dagvaarding, ruim een vijfde was een strafbeschikking of transactie, en één op de vijf een onvoorwaardelijk sepot. De rechter verklaarde in 90% van de zaken schuldig, iets minder vaak dan in 2007. De vrijheidsstraf is nog steeds de meest opgelegde hoofdstraf.
- In 2014 is door overheid, bedrijven en particulieren bijna 13 miljard euro uitgegeven aan veiligheidszorg. Gecorrigeerd voor loon- en prijsstijgingen is dit een stijging van 11% ten opzichte van 2005. Vanaf 2012 is er sprake van een licht dalende trend.

De Nationale Veiligheidsindices 2014

De WODC-factsheet NVI geeft de resultaten weer van de ontwikkeling van de sociale veiligheid in den breedte (criminaliteit, overlast en onveiligheidsbeleving) middels een nieuwe, vanaf vorig jaar geïntroduceerde methode. Het vernieuwende aan deze methode is de wijze waarop de ontwikkeling van criminaliteit wordt berekend. Voor elk delicttype wordt de beste statistische bron gekozen die de ontwikkeling ervan zo betrouwbaar mogelijk beschrijft. Dit zijn met name de geregistreerde politiecijfers of de Veiligheidsmonitor (VM). De delicten tellen meer mee in de indexcijfers voor de delicttypen naarmate ze ernstiger zijn en meer voorkomen. Voor een groot aantal delicttypen (die samen ongeveer 80% van de geregistreerde criminaliteit uitmaken) is het ook mogelijk de ontwikkeling uit te drukken in één samengevoegde criminaliteitsindex. Voor een beperkt aantal delicttypen is dit om methodische redenen niet mogelijk. Voor het beschrijven van de ontwikkeling in overlast en onveiligheidsbeleving is zoveel mogelijk de werkwijze van de VM (CBS, 2014) aangehouden.

De NVI geeft alleen een beeld van de *ontwikkeling* van criminaliteit, overlast en onveiligheidsbeleving, niet van het *niveau* ervan. De NVI wordt jaarlijks tegelijk met de C&R uitgebracht.

Enkele resultaten van NVI 2014

De belangrijkste ontwikkelingen die geschetst worden in de NVI zijn de volgende:

- De veelvoorkomende criminaliteit (geweld, vermogensdelicten met geweld, zedenmisdrijven, diefstallen, inbraken en vernielingen) laat een dalende trend zien voor de periode 2005–2014. Inbraken zijn in het begin van die periode gestegen, maar recent is er sprake van een daling.
- De door burgers ervaren totale overlast laat in de periode 2012–2014 een daling zien. Dit geldt voor alle drie onderscheiden vormen van overlast: sociale overlast, verkeersoverlast en overlast van fysieke verloederings.
- Burgers voelen zich in 2014 iets veiliger dan in 2012 en 2013. De angst voor criminaliteit is na een behoorlijk stijging in 2013 weer afgenomen in 2014. Het vermijdingsgedrag in 2014 is ten opzichte van 2012 en 2013 iets toegenomen.

Relatie C&R en NVI

Zowel de C&R als de NVI beschrijven ontwikkelingen in criminaliteit en onveiligheidsbeleving. Beide publicaties baseren de ontwikkeling van onveiligheidsgevoelens op de VM (of voorgangers daarvan). Beide rapporten kijken voor de ontwikkeling van de criminaliteit naar zowel de VM als (voornamelijk politie-)registraties.

Er zijn echter ook belangrijke verschillen. De C&R presenteert de bronnen (met name VM en politieregistratie) separaat. Bovendien past de C&R geen weging toe van delicten: elk delict telt even zwaar mee. Daarnaast is de scope van de C&R veel uitgebreider. De C&R kijkt ook naar de justitiële reactie op geregistreerde criminaliteit en geeft statistische informatie over vervolging, berechting en de tenuitvoerlegging van straffen. Ook presenteert C&R gegevens over de uitgaven aan criminaliteit en een criminaliteitsbeeld van Nederland in internationaal perspectief. De NVI brengt de door burgers ervaren overlast in beeld, de C&R niet.

Tot slot

Het afgelopen decennium daalde de geregistreerde criminaliteit met een kwart. Dat betekent dat steeds minder mensen en bedrijven te maken krijgen met de nadelige gevolgen van criminaliteit. Het is op basis van de cijfers uit C&R en de NVI verheugend te kunnen constateren dat de daling van de criminaliteit zich voortzet. Het moge duidelijk zijn dat beleid en praktijk gediend zijn met het tijdig signaleren van ontwikkelingen in de criminaliteit. Zowel C&R en de NVI zijn hierbij een onmisbare bron voor het te voeren justitiële en veiligheidsbeleid.

De Minister van Veiligheid en Justitie,
G.A. van der Steur